

„Bátorság, nyitottság, szorgalom”

Ezek a tulajdonságok elégedhetetlenül fontosak a következő nemzedék számára Kováts Adél szerint. Mit tehet a fiatal generáció és mennyi múlik az otthonról hozott dolgokon? A Radnóti Színház igazgatójával munkáról, tehetségről, reményről beszélgettem.

Hogyan látja, megtalálta-e az egyensúlyt a munkahelyi hivatása (a színészet) és a női hivatása (feleség, anyaság) között?

Az egyensúly megtalálása, az arany középút a legfontosabb, az, hogy különbséget kell tenni a lényeges és a lényegtelen dolgok között. El kell dönteni, hogy melyik az a terület, amit nélkülözhetetlennek tartunk: ez számomra az anyaság. Ugyanakkor fontosnak tartom a hivatásomban is megtalálni a prioritásokat és átlátni, hogy mik azok, amik nagyon szükségesek, és mik nem. Azt hiszem, hogy én mindkét területen megtaláltam ezeket.



Mennyi munkával jár ezt az egyensúlyt fenntartatni? Hogyan csinálja?

Nagyon fontos, hogy ez munkával jár. Már az is egyfajta előzetes munka, hogy eldöntsem a különböző területeken a sorrendiséget. Mindig akkor van a baj, ha az ember elcsábul az érzelmei irányába. Elengedhetetlen, hogy megtanuljunk nemet is mondani. Fontos a mozgástér, de ez nagy veszélyeket is rejt magában. Éppen ezért tudni kell segítséget kérni. Hogy kitől? Lehet akár a nagymamától, a bábiszittertől vagy a férjemtől, de a Laurát körülvevő emberekre is mind-mind számíthatok.

Sikerült kialakítanunk egy segítő-teamet, akik a hétköznapi élet szervezésében részt vesznek. Mi a férjemmel minden vasárnap este leülünk és végigbeszéljük a következő hetet. Kinek milyen feladatai, elfoglaltságai lesznek, illetve, fontos, hogy Laura programjait is nyomonkövessük. Csak erre az alapra tudunk utána építkezni. Jó másfél órát is igénybe vesz ez minden alkalommal, de ha elmulasztjuk, akkor káosz alakul ki.

Fontos, hogy Laurára is legyen időm, mert nagyon hiányzom neki. A színházi elfoglaltságok függvényében kell kitalálni, hogy mennyit tudok vele együtt lenni. Lényeges, hogy mikor együtt vagyunk, az nagyon intenzív legyen. Sokat beszélgessünk és közös programjaink is legyenek.

Azzal, hogy a Radnóti Színház igazgatója lett, elfogadták egyrészt a színházon belül, másrészt azon kívül, hogy női vezető irányítja az intézményt?

A színházban, a társulatban örültek, hogy megpályázom, mert már ismernek engem, hiszen több mint húsz éve dolgozom ott. Bálint András is támogatta a pályázatomat elviekben, és ma is mögöttem áll, hiszen színészként a társulat tagja maradt. Olyan emberek igazgatására pályáztam, akik napi szinten jelen vannak a színházban, ez nagy biztonságérzetet adott. Sok visszajelzést kaptam a szakmából és kívülről egyaránt. Azt kell mondanom, hogy a „sors-igazgatóság” állandóan adott egy lökést afelé, hogy beadjam a pályázatot. Nem tudom, hogy ez az embernek, a nőnek vagy a színésznek szólt, de az biztos, hogy minden visszajelzés pozitív volt.



Mit gondol, amikor Ön volt pályakezdő, akkor volt könnyebb sikereket elérni vagy ez manapság egyszerűbb?

Könnyebb sikerek... ez a kérdés így fura. Inkább azt mondanám, hogy több színvonalas és nívós lehetőség volt akkor, amikor én voltam pályakezdő. Azt is mondanám, hogy több esély volt a hibázásra, a fejlődésre volt idő, lehetett egy hosszabb folyamat. Ma túlképzés van a pályán. Akkoriban a Budapesti Színház- és Filmművészeti Főiskola volt az egyetlen színészképző hely. Ma szinte minden színháznak van stúdiója, tanodák működnek és a Kaposvári Egyetemen is folyik színészképzés. Mindenki szeretne megmaradni a pályán, de

nem mindenki talál munkát. Ugyanakkor a fiatalok nagyon nyitottak, pályázati lehetőségeket megragadva hoznak létre független produkciókat.

Ott vannak még a kereskedelmi televíziók által kínált lehetőségek is. Ide könnyebb manapság bekerülni és népszerűséget szerezni, mint annak idején, de ez nem az a fajsúlyos népszerűség, mint amelyet annak idején a televízió kínált. Akkoriban sok filmet forgattunk, tévéjátékok készültek színvonalas irodalmi darabokból. Az egy más korszak volt.

Mit tanácsolna a saját lánya korosztályának, hogyan éljék az életüket ahhoz, hogy boldogok és kiegyensúlyozottak legyenek?

Azt hiszem, az, hogy ki mitől boldog, nagyon általános kérdés. Múltkor, amikor bementem a gyerekem új iskolájába, azt mondta nekem a matektanárnő, gratulálok anyuka, végre egy boldog gyermek. Elcsodálkoztam: ennyire nem boldogok a mai gyerekek?

A mostani szülők nagyon hajszolják a gyerekeiket és külső elvárásoknak próbálnak megfelelni. Ha igazodunk a fogyasztói társadalom elvárásaihoz és innen várjuk a boldogságot, akkor az egy ámokfutás. Olyan gyorsan változik minden, hogy nem is lehet követni. A kívülről jövő ezer és ezer impulzus nem nyújthat tartós örömet vagy boldogságot, kiegyensúlyozottságot meg végképp nem. Hiszen olyan gyorsan avulnak el a kütyük, hogy csak egy-egy pillanatra tudnak boldogságot adni vagy éppen kiegyensúlyozottságot okozni. A legfontosabb volna a mértéktartás, a mértékek megtalálása az élet minden területén.

Lehet-e a neveléssel olyan stabil lelki állapotot adni egy gyereknek, ami felnőtt korában segíti őt abban, hogy sikeres ember legyen?

Ha egy szülő normális értékrendet, szeretetet, törődést és odafigyelést tud adni a gyerekének, megtanítja arra, hogy eszerint az értékrend szerint élje az életét, akkor van esélye a gyereknek arra, hogy talajt tudjon fogni és rendes életet tudjon élni. Erre szükség van, hiszen talaj nélkül nagyon könnyen elszállunk, de ha megvan a biztos föld, akkor a gyerek is meg tudja tudni ragadni azokat a pillanatokot, amikből a boldogság összeáll.

A nevelés nagyon fontos, sőt, a legfontosabb. Hiszen a gyerek olyan, mint egy kicsi növény, a génállományában hoz valamit, de abból a nevelés hozza ki a legtöbbet. A tehetség egy állapot, de ahhoz impulzusokat, ingereket kell kapni, hogy használni tudja, élni tudjon vele. Aki talajtalanságot, kilátástalanságot hoz, annak nagyon nehéz, mert otthon is azt látja, hogy semmibe sem éri meg energiát fektetnie.



Hogyan látja ön, a mai fiatalokat? Van-e különbség a saját kora ifjúsága és a mai fiatalok között, az élethez való hozzáállást tekintve?

Az én gyerekkorom a szocializmusban telt. Ez egy egyirányú utca volt. Most nagyon sok szálon fut az élet. Nem mondom, hogy jobb az egyirányú utca, de ma több támogatás kell ahhoz, hogy a gyerek kibontakozzon. A család szerepe még sokkal fontosabb, mint régebben. Veszélyesebb ma hamar elengedni a gyerekeket, mert sokkal több szélsőséges hatás érheti őket. Meg kell, hogy kapják a családban az odafigyelést és megfelelő támogatást ahhoz, hogy ne veszítsenek irányt.

Az emberek ma túlhajszoltak, nem tudnak úgy odafigyelni a gyerekekre, ezért az is fontos, hogy milyen közösségbe kerül a fiatal egy iskolában. A tanárok tekintélye már nem akkora, mint régen volt. Ahogyan az információk is sokkal kevésbé cenzúrázottak. Tekintéllyel már nem lehet kezelni a gyerekeket. A tisztelet az, ami nagyon fontos. El kell magyarázni nekik, milyen veszélyek leselkednek rájuk. Komolyan kell venni őket, a problémáikat, mert ha azt érzik, hogy nem veszik őket elég komolyan, más utakat fognak keresni.

Miben látja a következő generáció számára a legnagyobb veszélyeket (pl.: felszínesség, önzőség stb.)? Illetve mi adhat reményt arra, hogy a következő nemzedéknek is esélye van a sikeres és boldog életre?

Dzsungelharcban kell állva maradniuk. A történelem hullámzik és árad, vannak fénykorok és aranykorok, de azután hanyatlani kezd. Így van ez ma is. A világ mindig ugyanezeket a problémákat hozza elő és az emberek elfelejtene a korábban történelemből tanulni. Azoknak, akiknek az intelligenciájuk magasabb, vagy a Jóisten kegyelméből jobban átlátják a dolgokat, nagyobb a felelősségük is. A sodródóktól ez nem elvárható. Az értelmiség feladata, hogy irányt mutasson másoknak.

Mi adhat reményt arra, hogy a következő nemzedéknek is esélye van a sikeres és boldog életre?

Nagyon lényeges a kommunikáció. A lányom elolvasta ezeket a kérdéseket. Nem mondom, hogy „kislányom”, mert ő ezt nem szereti, bár az édesanyám azt mondta, addig jó, amíg valaki azt mondhatja, hogy „kislányom”.

Tehát, a lányom olvasta a kérdéseket és azt mondta, hogy „anya, ezek teljesen más kérdések, mint amiket neked fel szoktak tenni”. Amikor mondtam neki, hogy ezeket egy diáklány írta, akkor azt mondta: „Ja, az egészen más!”

Nagyon fontos, hogy fel kell tenni a kérdéseket. Mert úgyis találunk valakit, aki ad rá nekünk választ. Ez adhat esélyt a következő nemzedéknek is. Ebben a rohanó világban a felnőttek is gyakran általánosítanak. A gyerekeket nem érdekli semmi. Pedig ez egyáltalán nem így van.

Mi lenne az a három szó, amit biztatásként adna „útravalónak” a következő nemzedéknek?

Bátorság, nyitottság, szorgalom. Utána úgyis mindenki annyira tud előre jutni, elérni dolgokat, amilyen tehetséges.

Fontos a bátorság, hogy merjünk nagyokat akarni, és azután neki kell állni. Szorgalmasan és tisztességesen kell dolgozni. Mert akkor egy kellő nyugalom is társul hozzá pluszban.

Guba Márta